

6D010100-Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу» мамандығы бойынша (PhD) Философия докторы дәрежесін алу үшін жазылған Мышбаева Гулмира Мұратқызының «*Болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің зерттеушілік құзыреттілігін Lesson study әдістемесі арқылы дамыту*» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына отандық ғылыми кеңесшінің

ПІКІРІ

Жаңа Қазақстанда болып жатқан өзгерістерге байланысты мемлекетіміздің білім беру стратегиясының мақсаты-жүйеленіп, дайын берген білімді, дағдыларды меңгеріп, қайталайтын емес, өзекті мәселені көре білетін, ой ұшқырлығы мен ізденімпаздық іс-әрекеті қалыптасқан, білімі мен біліктерін өмірдің өзгермелі жағдайына қарай оңтайлы пайдалана алатын, өзін-өзі басқара алатын, өз-өзіне баға бере алатын, танымдық дербестігі жоғары деңгейдегі тұлға тәрбиелеу болып айқындалған.

Елімізде жаһандық проблемаларға жауап бере алатындай деңгейде жоғары оқу орындары басшылыққа алатын білім беру бағдарламасындағы ұлттық стандарттарға, оқулықтар, оқыту технологиялары мен әдістеріне қатысты білім беру саласындағы өзекті мәселелер жоғары оқу орнының білім алушыларының білім сапасын арттыруды көздейді.

Жоғары оқу орнының білім алушыларының зерттеу дербестігін қамтамасыз ететін, бірлесіп жоспарлау, қадағалау, бірлесіп талдау, өзінің ойын дәлелдей білетін дағдыларды дамытуды іске асырумен қатар ауқымды халықаралық тәжірибемен өзара әрекеттесуді көздейді. Жалпы сабақты зерттеу тәсілі арқылы сабақты талдау барысының маңыздылығы жоғары, себебі талқылау кезінде сындарлы ұсыныстар беріледі, соның нәтижесінде келесі сабақтың іс-әрекет алгоритмі қалыптасады. Осы арқылы білім алушылар өздері байқамайтын өзгерістерді бақылаушылары арқылы ескеріп сабақты жетілдіру жолдарын жүзеге асырушы болып табылады.

Бірлесіп жоспарлау, қадағалау, зерттеуді қайта қарастырудың өзектілігі осы күні білімдегі заманауи стратегиялық міндеттермен, білім сапасына қойылатын халықаралық стандарттарды және заман талаптарын ескеріп, білім сапасының деңгейін арттыру қажеттілігімен, білім беру нәтижелерінің объективтілігін және қазақстандық білім алушылардың ел сыртындағы бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз ету мақсатымен, білім алушылардың оқу жетістіктерінің бағасына және оны бағалауға бірыңғай талаптарды әзірлеу қажеттілігімен анықталуда.

Қазіргі қоғам сұранысынан туындап отырған Lesson Study – ді жүзеге асыру үшін құрылған педагогтер топтарын шағын қоғамдастықтың бастауы ретінде қарастыруға болады. Осы тәсілді қолдана отырып, педагогтер демократиялық түрде сабақты зерттеп, оны зерделеу барысында оқыту мен оқуды жетілдіру арқылы өзінің кәсіби шеберлігін дамыта алады. Сол себепті Lesson study

әдістемесі негізінде болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің зерттеушілік құзыреттілігін дамыту жүйесі теориялық тұрғыда зерттелуі мен білім мазмұнының жаңартылуына сәйкес оларды меңгеру мәселесі және болашақ мамандардың бірлесе жоспар құра отырып, оны зерттеу негізінде қалыптастырудың практикалық тұрғыдан қажеттігі мен әдістемелік жағынан қамтамасыз етудің жеткіліксіздігі арасындағы қарама-қайшылықтардың нәтижесінде халықаралық бағалау жүйесінің өзектілігі айқындалады. Осы мақсатта ғылыми жұмыстың болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің зерттеушілік құзыреттілігін Lesson study әдістемесі арқылы дамыту мәселесінің көтерілуі зерттеудің өзектілігін айқындайды.

Докторант өз зерттеуінде педагогикалық кадрларды кәсіби даярлаудың теориялық және әдіснамалық аспектілерін зерттеген А.К.Ахметов, А.А.Бейсенбаева, Г.Ж.Жадрина, К.К.Жампеисова, М.Х.Қаламқалиев, Ә.М.Мұханбетжанова, Г.Т.Хайруллин, Н.Н.Хан, Н.Н.Нұрахметов, Ж.А.Караев, А.Г.Қазмағамбетов, Ш.Х.Құрманалина, Ж.С.Хасанова Я.И.Лэфстед, Г.В.Вайлер, Н.Розов, В.А.Болотов, Н.В.Матяш, Е.Я.Коган, А.Х.Аренова және т.б. еңбектерінде түрлі аспектілерде қарастырылған. Сонымен қатар бүгінгі білім беру жүйесіне қатысты қарастырғандар қатарында: Ш.Т.Таубаева, К.Ө.Қонақова, Ү.Б.Жексенбаева, С.М.Бахишева, Л.К.Карабаева, Ш.Т.Мұқанбетова Г.К.Кулжанбекова, С.Е.Досжанова және тағы басқа ғалымдардың еңбектеріне талдаулар жасаған.

Докторанттың зерттеу жұмысы нәтижесінде төмендегідей ғылыми нәтижелерге жеткендігін айтуымызға болады: *біріншіден*, педагогикалық, психологиялық және ғылыми-әдістемелік еңбектерді талдау барысында категориялық түйінді ойларды сараптамалық талдаудан өткізе отырып, «құзыреттілік», «болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің зерттеушілік құзыреттілігі», «бірлескен жоспар», ұғымдарын нақтылаған; *екіншіден*, болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің зерттеушілік құзыреттілігін Lesson study әдістемесі арқылы дамыту мәселесі психологиялық-педагогикалық тұрғыда негіздеген; білім беру үдерісіндегі оқу іс-әрекетінің нәтижелерінің сипаттамасы берілген; *үшіншіден*, зерттеу барысында теориялық тұрғыда болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің зерттеушілік құзыреттілігін Lesson study әдістемесі арқылы дамытудың компоненттері, өлшемдері мен көрсеткіштері және оның жоғары, орта, төмен деңгейлері анықталған құрылымдық-мазмұндық моделін жасаған; *төртіншіден*, болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің зерттеушілік құзыреттілігін Lesson study әдістемесі арқылы дамытудың бастапқы кезеңін айқындайтын диагностикасы жүргізіліп, нәтижесінде «Болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің зерттеушілік құзыреттілігін Lesson study әдістемесі арқылы дамыту тақырыбындағы оқытушыларға арналған арнайы курс бағдарламасының әдістемелік кешенді тәжірибеге енгізуімен іске асырылған. Бұл келтірілген дәйектер зерттеу жұмысының ғылыми дәрежелер беру ережелеріндегі талапқа сай орындалғанын дәлелдейді.

«Болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің зерттеушілік құзыреттілігін Lesson study әдістемесі арқылы дамыту» диссертациялық жұмыс зерттеудің ғылыми теориялық-әдіснамалық негіздерімен, тәжірибелік-

эксперимент жұмысының жоспарымен, зерттеу мақсатының міндеттерге сәйкестілігімен алынған бастапқы және соңғы нәтижелердің математикалық-статистикалық әдістерді қолданумен, анықталған мазмұндық фактілер мен оқу-зерттеу және ғылыми-зерттеу іс-әрекеттерін тексерумен әдістемені, арнайы курсты тәжірибеге енгізумен қамтамасыз етілген.

Зерттеу жұмысында үш тарау мен тармақтардың логикалық және мазмұндық бөліктері жүйесінің бір-біріне сабақтастық байланыста қарастырылғаны, олардың құрылымдық және мазмұндық біртұтастығы сақталған. Докторант бірінші тарауында Болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің зерттеушілік құзыреттілігін Lesson study әдістемесі арқылы дамытудың теориялық мәселесінің зерттелу жайына шолу жасаған. Екінші тарауда болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің зерттеушілік құзыреттілігін Lesson study әдістемесі арқылы дамыту өлшемдері мен көрсеткіштерін жүйелеп, болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің зерттеушілік құзыреттілігін Lesson study әдістемесі арқылы дамытудың мүмкіндіктерін анықтап, құрылымдық-мазмұндық моделі заманауи педагогикалық талаптар мен жаңартылған оқу бағдарламасының мазмұнына лайықталып дайындаған. Үшінші тарауы эксперименттік-тәжірибелік жұмыстың барысы, болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің зерттеушілік құзыреттілігін Lesson study әдістемесі арқылы дамытудың әдістемелік жүйесі мен эксперименттік-тәжірибелік жұмыстың нәтижесіне арналған.

Автордың алынған нәтижелерін негіздеуіндегі тұғырлары болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің зерттеушілік құзыреттілігін Lesson study әдістемесі арқылы дамытудың бастапқы кезеңін айыққындайтын диагностикасы жүргізіліп, нәтижесінде «Болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің зерттеушілік құзыреттілігін Lesson study әдістемесі арқылы дамыту» тақырыбындағы оқытушыларға арналған арнайы курс бағдарламасының жинағының жасалуы зерттеу жұмысының практикалық мәнділігін арттыра түседі.

Докторанттың қол жеткізген нәтижелері мен тұжырымдарын болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің зерттеушілік құзыреттілігін Lesson study әдістемесі арқылы дамытудың сапасын арттырып, тәжірибеде қолдануға мүмкіндік жасайды. Болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің зерттеушілік құзыреттілігін Lesson study әдістемесі арқылы дамытудың ғылыми-теориялық негізі мен әдістемелік аспектісі анықталған, яғни мектепке дейінгі болашақ мамандардың сабақты бірлесе жоспарлау, зерттеудің теориялық білімдері мен практикалық дағдыларын дамыту негізінде білім алушыларының бірлесе отырып жоспарлай алу дербестігін зерттеу жүйесі негізінде қалыптастыру әдістемесі жасалып, тәжірибелік тұрғыдан тексерілген, жоғары нәтижеге жеткен.

Докторант диссертациялық жұмысын толық аяқтаған, алға қойған мақсат-міндеттеріне қол жеткізген. Зерттеу жұмысын орындау барысында Г.Мышбаеваның тілдік сауаттылығы мен өзіндік ізденімпаздығы байқалады. Зерттеу жұмысының мазмұны тақырып аясында нақты баяндалған. Диссертациялық жұмыста қарастырылған зерттеу мәселесі толық әрі терең

негізде қарастырылған, зерттеу нысанына қатысты көптеген ғылыми еңбектерге мол талдау жасалған.

Мышбаева Гулмира Мұратқызының 6D010100-Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу» мамандығы бойынша (PhD) Философия докторы дәрежесін алу үшін дайындалған «Болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің зерттеушілік құзыреттілігін Lesson study әдістемесі арқылы дамыту» атты зерттеу жұмысын жаңалығы мол, аяқталған, дербес ғылыми зерттеуге ие еңбек деп есептеймін.

Диссертациялық жұмыстың теориялық және практикалық құндылығын атап өте отырып, философия докторы (PhD) дәрежесінің берілуі үшін Мышбаева Гулмира Мұратқызының «Болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің зерттеушілік құзыреттілігін Lesson study әдістемесі арқылы дамыту» тақырыбындағы жұмысын Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінде 6D010100-Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу» мамандығы бойынша құрылған Диссертациялық Кеңесінде қорғауға ұсынамын.

Отандық ғылыми кеңесші:
Абай атындағы ҚазҰПУ
п.ғ.к., профессор

